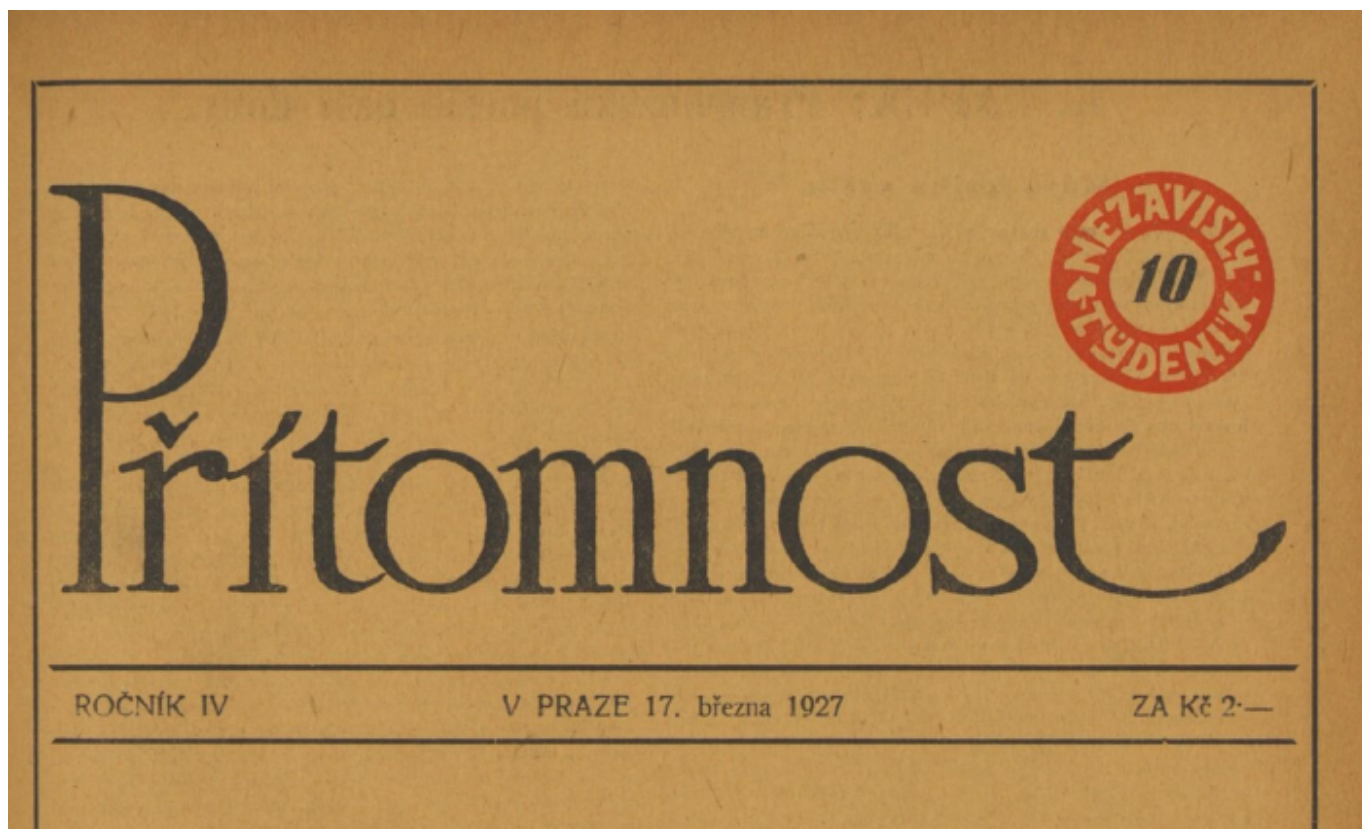

Josef Novotný: Obhajoba baptistů v časopisu Přítomnost 1927

V roce 1927 vyšel v časopisu Přítomnost článek p. E. Mušky *Sektářství u nás*. Autor velmi se nevybíravými slovy vyjadřuje k novým neevangelickým církvím v Československu. Nazývá je sektami a hanlivě o nich píše. Píše o baptistech, metodistech, adventistech a dalších nových církvích v Československu.

Jediný, kdo se vůči článku písemně ohradil, byl bratr Josef Novotný. Jeho obrana baptismu je precizní, odborná a přitom kultivovaná a slušná. Při jejím čtení si uvědomujeme, proč byl bratr Josef Novotný respektovaný a vážený i mimo baptistické sbory.

Josef Novotný: Obhajoba baptistů

Sektářství u nás.

Pane redaktore,

dosavadní vysoká úroveň »Přítomnosti« si věru zaslouží jiných informací o duchovních směrech, než jaké podal p. Muška v článku »Sektářství u nás«.

Dovolte mi několik slov už o nadpisu. Slova sekta užívá dnes už jenom katolický bohoslovec staré školy, mluví-li o všech protestantech. Myslí při tom hlavně na reformační dobu, kdy se od samospasitelného tělesa odštěpila řada evangelických směrů. Vzdělaný katolický bohoslovec a všichni evangeličtí bohoslovci nové doby tohoto výrazu neužívají. Stůjtež zde z dávno odbyté diskuse pouze slova lutherského německého učence dra F. Niebergutha: »Chceme raději říkat církev volby na místo ošklivého slova sekta. V národních církvích (státem uznaných) stává se člověk členem už při narození; neboť jestliže je dítě vekřtěno do sboru, neznamená to docela nic při povšechném užívání tohoto obřadu a při malé důležitosti křtu; rozhodně nemůže dítě za obé. Člověk vidí, že je členem církve až při probuzení vědomí. Do církve volby (státem neuznané církve, stojící na rozluce) však se vstupuje až na základě rozhodnutí. Toto rozhodnutí přijde po náboženských zkušenostech. Rozhodně stojí taková společnost na dobrovolném rozhodnutí svých členů. Vůbec se nemá říkat sekta; neboť s tímto výrazem spojena je představa, že se něco odštěpilo od samospasitelného nebo sbořeného tělesa. Se stejným oprávněním můžeme mluvit o lutherské sektě a o církvi methodistické. Buď je vše církev, co se shromažďuje zde neb onde okolo bible, Večeře Páně a křtu, nebo vše je sektou.«

A nyní několik slov o »Bratrské Jednotě Chelčického«. Pan Muška si historií mnoho hlavu neláme a zjednodušuje si problém tak, že prostě s kým si neví rady, dá mu vzniknout z methodismu. Necht se ostatní brání, já za B. J. Ch. sděluji o naší historii toto: Bratrská Jednota Chelčického je československá větev Světového svazu baptistů. Baptisté jsou nejradikálnějším směrem ve světovém protestantismu, jenž vyjadřuje úsilí zachovat křesťanství v jeho novozákonné podobě. Jedním ze

zvláštních rysů novozákonného křesťanství je obyčej vykonávat křest ponořením dospělých, kteří před tím prožili své přesvědčení a výslovně si tento křest přejí. Dnešní theologická věda (bohoslovci ze všech církví) potvrzuje, že toto byl původní smysl symbolu křtu a že se křesťanstvo od této zvyklosti uchýlilo. Ač toto je jenom část programu baptistů a rozhodně nikoliv přední, baptisté dostali své pojmenování podle tohoto odlišného znaku. Od dob apoštolských až po dnešní dobu v dějinách vystupují přívrženci tohoto hnutí pod různými jmény v různých zemích. V době reformační zástupci tohoto směru (v Evropě známého pod jménem hnutí křtěnců, u nás pod méně správným pojmenováním hnutí novokřtěnců) se pokusili domyslet reformační požadavky, vrátivše křesťanstvu nejen jeho první symbol — Večeři Páně — v původním významu, nýbrž i druhý symbol — novozákonní křest — žádajíce, aby byl vykonáván jako v dobách apoštolských. Pro tento svůj požadavek byli krutě pronásledováni všemi církvemi, ač nikdy nikdo z nich neuložil ruky na svého bližního pro jiné přesvědčení. Odtud prýští hlavní požadavek baptistů: jsou pro naprostou svobodu svědomí, kterou však nereklamovali jenom pro sebe, nýbrž pro všechny. A nehlásali pouze svobodu svědomí, nýbrž stali se, jejími heroldy i průkopníky. Horoucí láskou k svobodě puze, založil jejich slavný příslušník Roger Williams první stát na světě s naprostou náboženskou svobodou (Rhode Island ve Spojených Státech), kam se utíkali pronásledováni ze všech táborů, příslušníci různých pronásledovaných církví i ateisté. Pane M., upíráte nám pokrokovost. O Rogeru Williamsovi nevíte ničeho? Slyšme však raději někoho, kdo baptistou není. Pýcha německé vědy poslední doby prof. dr. E. Troeltsch praví: »Idea svobody svědomí, tolerance nebo lidskosti byla uznána starším protestantismem, jak lutherského, tak kalvínského útvaru. Tyto zásady pocházejí od křtěnců, kteří právě byli krutě pronásledováni ode všech protestantských církví. Hnutí křtěnců a humanitní myšlenky — to jsou zástupci a průkopníci všeobecných lidských práv, náboženské svobody a tolerance.«

Důsledkem baptistické lásky k svobodě je další princip: jsou nekompromisně pro naprostou odluku církve od státu. Odmítají přijímat pro své účely peníze, které nebyly dány dobrovolně a které stát vymáhá třeba exekucí. Věří s Chelčickým, že spojením církve a státu »jed vlit byl do církve svatý«. Z toho důvodu odmítají jakékoliv státní uznání v kterémkoli státě světa.

Historie baptistů vykazuje tato známá jména: anglický básník John Milton, spisovatel John Bunyan. V novější době prezident Harding, ministerský předseda Hughes; Lloyd George. Všechna baptistů na světě je 39 milionů.

Přicházím k tvrzení p. E. M., že prý »je přesvědčen«, že mezi ideou baptismu a ideou Chelčického není ani nejmenšího vztahu. Zajímá mne slovo »přesvědčen« — kde se pisatel o tom »přesvědčil«? Jeho tvrzení svědčí, že nezná ani jeden ani druhý směr. Které jsou hlavní složky učení Chelčického? Jsou to odmítnutí spojení církve a státu a světový mír. O rozluce byla řeč. My baptisté jsme vždy byli pro nekompromisní rozlučku, ale také jsme ji žili. Byli jsme hrdí na to, že jsme státem neuznáni už v Rakousku, zatím co jsme byli vysmíváni těmi, kteří za nedlouho s ostatními a tedy i s námi pomáhali rozbíjet stát, který jim »uznal« jejich religiosnost. Dnes nečiníme z nouze cnost, když v republice byla rozlučka dána do programu; Byli jsme pro ni i když to nebylo populární. Nemáme společný styčný bod s Chelčickým po této stránce?

Podívejme se na druhou zásadu Chelčického — pacifismus. Baptisté byli vždy krutě pronásledováni a považovali jako Chelčický pronásledování pro přesvědčení za velkou čest. Avšak, ač jsme byli napadáni a násilím nám bráněno sloužit Bohu, jak

nám svědomí kázalo, my sami jsme nikdy ruky nevložili na jiné, abychom buď násilím své přesvědčení šířili, nebo bránili. A to nemůže říci nejen katolická církev, avšak ani církev protestantská, ať typu Kalvínova nebo Lutherova.

A konečně i v našem rozlišovacím úkonu jde Chelčický s námi. Zde jsou jeho známá slova, na kterých zbudovala svůj obyčej i stará Jednota Bratrská, která křest vykonávala naším způsobem celé století v první polovici svého vývoje. Chelčický praví: »Měli by se křtít jen dospělí.« V *Postille* praví: Prvotní základ potřebný ke křtu jest věřit evangeliu a v skutku je zachovávat. Nebo nikdy apoštolé nekřtili, dokud lidé evangeliu neuvěřili a v skutku jeho nečinili. Proto pochybné jest, když kněží svět, poběhlý od Boha, který evangeliu nevěří, církví nazývají, aby nabýval na křtu dětí synovství Božího. A tak ti, kteříž se křtí, v též slepotě a hříších rostou a starají se, nevědouce nic o synovství Božím, jako i jich otcové. A tak jedno pokolení za druhým jde, bludem předků svých se napájíce, Boha neznajíce a svátostí tělesně bez rozumu od kněží i svatokupeckých následujícíce.«

Pan E. M. nás zařazuje do »importovaných sekt«. Zde nový důkaz o jeho neinformovanosti.

Dnešní práce mezi baptisty v Československu byla započata Jindřichem Novotným před skoro padesáti léty. Jindřich Novotný, syn probuzenského rychtáře, vyrostlý pod pověstným zámekem v Náchodě, kde řádl Essentr, byl rozený římský katolík, avšak vlivem svého otce, hlavně pak tajným písmáckým shromážděním, do kterého se dostal ve svém dvanáctém roce, byl získán pro hnutí, které bylo bezprostředním pokračováním staré Jednoty Bratrské. Po vykonaných theologických studiích ve Švýcarsku a Skotsku, vrátil se do Prahy, kde ve svém Novém zákoně objevil zásady Petra Chelčického. Když pak hledal stejně smýšlející, našel je v Rusku, kam se odebral, byl pokřtěn a poslán ruskými bratřími do své vlasti, aby započal novou práci. Co zbude z »importované« církve, p. E. M.?

Ještě slovo o amerických dolarech. Není pravda, že američtí milionáři podporují naši misii. Jsou to dobrovolné dary velkou většinou naprosto rezámožných středních a dělnických vrstev. A tato pomoc z ciziny v naší církvi není ani poměrně o nic větší, než kterékoliv jiné evangelické církve u nás. Klep o ziskuchtivých egoistech, kterým se hmotně velmi dobře daří, by měl autor odvolat, chce-li se počítat mezi pravdomluvné lidi. Ani jeden z našich kazatelů ani z daleka finančně není v takovém postavení, jako kterýkoli farář z českobratrské nebo slovenské lutherské církve. Americká pomoc ve většině případů činí asi 10-20% platu našich kazatelů. Pisatel nemá ani ponětí, jaké oběti musejí přinášet lidi, kteří stojí na nekompromisní odluce a jakými obnosy přispívají i chudobní členové ve sborech státně neuznaných, aby své sbory finančně udrželi.

Pohádka o germanisačním vlivu je úplně vymyšlena. — P. E. M. úplně zaspal historický den v dějinách československého protestantismu — ustavení Svazu evangelických církví v ČSR., do kterého patří methodisté, baptisté i Jednota Bratrská. Proto mohl mluvit o nesnášlivosti. — Pisatel mluví v odstavci o baptistech také o Američanech v ČSR. usedlých, kteří posílají do Ameriky zprávy o výsledcích své práce. Pravda je, že za celé půl století až dodnes byla naše církev v ČSR. úplně samostatná a že za celou tu dobu zde nebyl usazen ani jediný cizinec; celou práci konali pouze naši lidé.

Děkuji Vám, vážený pane redaktore, za tolik místa pro můj dopis a jsem

Váš oddaný

Josef Novotný,
předseda Bratrské Jednoty
Chelčického v ČSR.

Zde si můžete stáhnout celé číslo časopisu Přítomnost, ve které je článek Josefa Novotného:

[Přítomnost-17-03-1927](#) [Stáhnout](#)

[Štěpán Křivánek](#)

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)